

Informaciona bezbednost

Standardi za autentifikaciju

dr Milan Stojkov

Katedra za informatiku

2022.

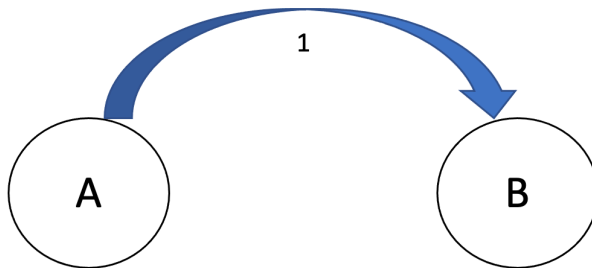
Fakultet tehničkih nauka
Univerzitet u Novom Sadu

X.509 Authentication Service

- Hijerarhijski direktorijumski servis X.500 čuva informacije o korisnicima za potrebe autentifikacije
- Informacije su smeštene u sertifikate potpisane tajnim ključem treće strane kojoj svi veruju
- Definiše tri tipa autentifikacione procedure:
 - *One-way authentication*
 - *Two-way authentication*
 - *Three-way authentication*
- *One-way* i *two-way* autentifikacija se koriste na webu u okviru SSL protokola

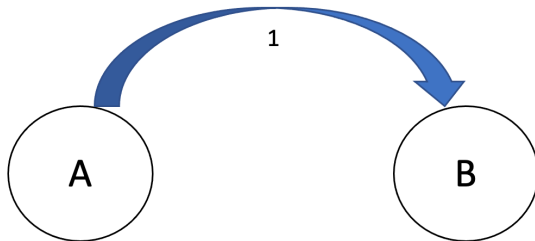
One-way authentication

- *Prover* šalje *verifieru* informacije kojima se potvrđuje:
 - Da je *prover* formirao poruku
 - Da je poruka upućena *verifieru*
 - Da poruka nije bila modifikovana ili ponovo poslata (*replay*) u prenosu
- Utvrđuje se samo identitet *provera*

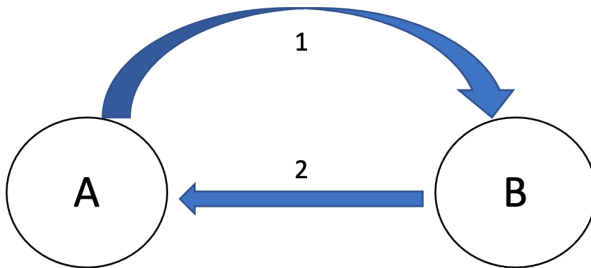
One-way authentication

- Poruka mora da sadrži minimalno:
 - Slučajan broj *rand*, kojim se sprečava *replay* napad
 - Timestamp *tmp*, koji uključuje vreme formiranja poruke
 - Identitet *verifiera*
 - Potpisani podaci koji uključuju *rand* i *tmp*, praćeni sertifikatom *provera*
- A opciono i:
 - Podaci šifrovani javnim ključem *verifiera* koji mogu poslužiti za uspostavljanje *session* ključa

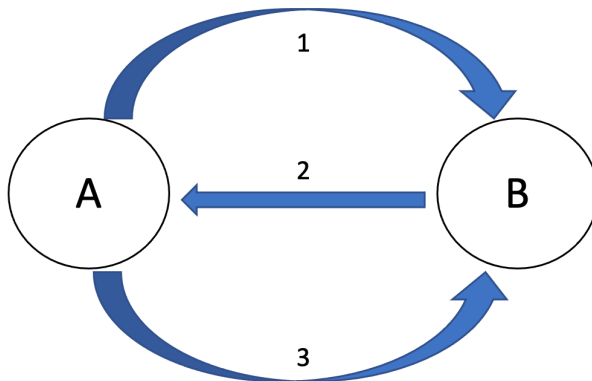
Two-way authentication

- Omogućava obostranu autentifikaciju
- Dodatna poruka kojom *verifier* potvrđuje svoj identitet:
 - Primljeni slučajni broj *rand*
 - Novi slučajni broj *rand'*
 - Potpisani podaci koji uključuju *rand*, *rand'* i identitet *provera* kojima se potvrđuje identitet *verifiera*

Three-way authentication

- Uključuje i treću poruku koju *prover* šalje *verifieru*, koja sadrži:
 - Slučajan broj *rand'*
 - Potpisane podatke koji služe za sinhronizaciju časovnika

HTTP autentifikacija

- Postoje dva tipa autentifikacije po HTTP standardu
 - *Basic Authentication*
 - Relativno često korišćena
 - *Digest Access Authentication*
 - Vrlo retko korišćena
 - Često nepravilno implementirana

HTTP Basic Authentication

- Klijenti se identifikuju na osnovu korisničkog imena i lozinke
- Izvodi se na sledeći način:
 - Klijent traži željeni resurs
 - Server proveri da li je pristup resursu ograničen
 - Ako je ograničen, proveri da li je klijent već ranije poslao `username:password`
 - Ako nije, kao odgovor mu se šalje:
HTTP/1.1 401 Unauthorized
WWW-Authenticate: Basic realm=OBLAST
- Klijentu se prikaže prozor za unos `username:password` i ponovo traži željeni resurs
- Ako `username:password` nisu ispravni, dobija se isti odgovor (401)

HTTP Basic Authentication

- username:password se šalju u okviru zaglavlja HTTP zahteva
GET ... HTTP/1.1 ...
Authorization: Basic cHJvYmE6cHJvYmE=
- Ime i lozinka se pakuju kao ime:lozinka (razdvojeni dvotačkom) i kodiraju **Base64** algoritmom
- **Base64** algoritam nije kriptografski algoritam:
 - Predstavlja brojeve u brojnom sistemu sa osnovom 64
 - Server proveriti da li je pristup resursu ograničen
 - Najveća osnova brojnog sistema takva da se brojevi mogu predstaviti ASCII karakterima
 - Služi za pakovanje binarnih sadržaja u tekstualni format
- Primer: email poruke sa zakačenim binarnim fajlovima

HTTP Basic Authentication

- Jednostavan mehanizam za autentifikaciju
- `username:password` putuju od klijenta do servera kao otvoreni tekst
- Nema zaštite od prisluškivanja
- Nizak nivo zaštite

HTTP Digest Access Authentication

- Ispravlja osnovnu manu Basic metode
 - Korisničko ime i lozinka se ne šalju preko mreže, već samo njihov hash kod
 - Na serverskoj strani se ne moraju čuvati ime i lozinka, već njihov hash kod
- Radi po *challenge-response* principu:
 - Server pošalje klijentu kodiranu informaciju
 - Klijent vraća korisničko ime, lozinku i kodiranu informaciju

HTTP Digest Access Authentication

- Ispravlja osnovnu manu Basic metode
 - Korisničko ime i lozinka se ne šalju preko mreže, već samo njihov hash kod
 - Na serverskoj strani se ne mora čuvati ime i lozinka, već njihov hash kod
- Radi po *challenge-response* principu:
 - Server pošalje klijentu kodiranu informaciju
 - Klijent vraća korisničko ime, lozinku i kodiranu informaciju

HTTP Digest Access Authentication

- Tok komunikacije
 - Klijent traži željeni resurs
 - Server proveri da li je pristup resursu ograničen
 - Ako je ograničen, proveri da li je klijent već ranije poslao `username:password`
 - Ako nije, kao odgovor mu se šalje:
HTTP/1.1 401 Unauthorized
WWW-Authenticate: Digest realm=OBLAST, nonce="...", ...
- Klijentu se prikaže prozor za unos `username:password` i ponovo traži željeni resurs
- Ako `username:password` nisu ispravni, dobija se isti odgovor (401)

HTTP Digest Access Authentication

- Struktura **WWW-Authenticate** zaglavlja:

WWW-Authenticate: Digest

realm="IME",

nonce="dcd98b7102dd2f0e8b11d0f600bfb0c093",

qop="auth,auth-int",

opaque="5ccc069c403ebaf9f0171e9517f40e41"

- *realm* – ime zaštićene oblasti
- *nonce* – jednokratna slučajna vrednost
- *qop* (*quality of protection*) – *auth* (*authentication*) i/ili *auth-int* (*authentication with integrity protection*)
- *opaque* – string koji bi klijent trebalo da pošalje za svaki naredni zahtev unutar iste oblasti

HTTP Digest Access Authentication

- Odgovor klijenta stiže u sledećem zahtevu, u zaglavlju Authorization:

Authorization: Digest

username="proba",

realm="IME",

qop="auth",

algorithm="MD5",

uri="/protect.html",

nonce="dcd98b7102dd2f0e8b11d0f600bfb0c093",

nc=00000001

cnonce="aa671f12a8587e2cffe73519863f9dbb",

opaque="5ccc069c403ebaf9f0171e9517f40e41"

response="f90a24d42f7d59fa0496cbbce6aacfe6"

- *uri* – zahtevani resurs
- *nc* – brojač zahteva za istim nonce poljem
- *cnonce* – koristi se za izračunavanje response
- *response* – sadrži hash kod za korisničko ime i lozinku

HTTP Digest Access Authentication

- Izračunavanje response polja
 - $HA1 = MD5(\text{username} + ":" + \text{realm} + ":" + \text{password})$
 - $HA2 = MD5(\text{http_method} + ":" + \text{uri})$
 - $\text{response} = MD5(HA1 + ":" + \text{nonce} + ":" + \text{nc} + ":" + \text{cnonce} + ":" + \text{qop} + ":" + HA2)$

HTTP Digest Access Authentication

- Lozinka ne putuje preko mreže, već samo njen hash
- Otkrivanje lozinke prisluškivanjem nije moguće
- Preneti sadržaji i dalje nisu zaštićeni od prisluškivanja (samo lozinka jeste)
- Nema zaštite od man-in-the-middle napada

NTLM - verzije

- Lan Manager (LM)
 - Slab metod za heširanje lozinki
- New Technology Lan Manager (NTLMv1)
 - Slab challenge (koristi DES-ECB)
- NTLMv2
 - Podržava bolje kriptografske algoritme (HMAC-MD5)

NTLM - tok komunikacije

- 1 Korisnik unosi naziv domena, korisničko ime i lozinku
 - Računar izračunava hash lozinke i odbacuje originalnu lozinku

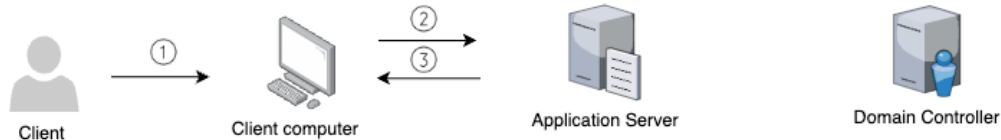
NTLM - tok komunikacije

② Korisnik šalje korisničko ime serveru (u *plaintextu*)

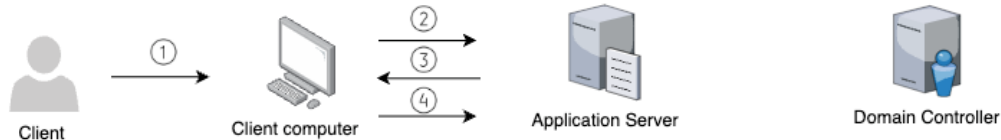
NTLM - tok komunikacije

- ③ Server generiše nasumučni broj dužine 16 bajta (*challenge* ili *nonce*) i šalje klijentu

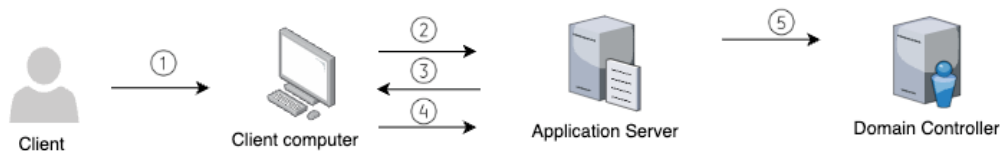
NTLM - tok komunikacije

- 4 Klijent šifrjuje *challenge hash*-om korisničke lozinke i vraća rezultat serveru (*response*)

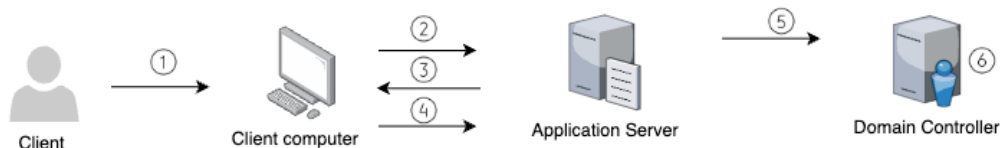
NTLM - tok komunikacije

- 5 Server šalje domen kontroleru 3 informacije: korisničko ime, *challenge* poslat klijentu i *response* dobijen od klijenta

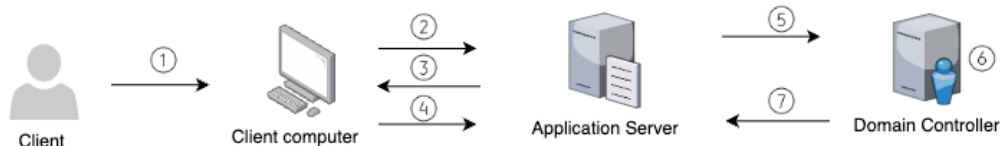
NTLM - tok komunikacije

- ⑥ Domen kontroler koristi korisničko ime da dobije *hash* korisnikove lozinke iz *Security Account Manager (SAM)* baze
- Koristi *hash* te lozinke da šifrjuje *challenge*

NTLM - tok komunikacije

- 7 Domen kontroler poredi šifrovani *challenge* koji je izračunao u koraku 6 sa odgovorom koji je izračunao klijent u koraku 4 (*response*)
- Ako su isti, korisnik je autentifikovan i domen kontroler obaveštava server o tome

LM

- Karakteri koji se mogu koristiti za formiranje lozinke su ANSI printabilni karakteri (95 karaktera)
- Lozinke duže od 7 karaktera se dele na dva dela i svaki deo se hešuje odvojeno
- Napadi grubom silom (*brute-force*)
 - $95^7 \sim 2^{46}$ lozinki sa 7 printabilnih karaktera
 - Ne razlikuje velika i mala slova te lozika koja sadrži samo slova ima $69^7 \sim 2^{43}$ kombinacija
- LM hash ne sadrži *salt*

NTLMv1

- Razvijen da zameni LAN Managera
- Uzima lozinku i računa MD4 heš (128 nasumičnih bita - 16 bajta)
- Čuva tu vrednost, tzv. NTLM hash
 - 2^{92} lozinki sa 14 printabilnih karaktera

NTLMv1

- MD4 algoritam se primenjuje na lozinku i nastaje *NTLM hash*
 - Npr, 0x0123456789ABCDEFEDCBA9876543210
- *NTLM hash* od 16 bajta se dopunjuje nulama do dužine od 21 bajta
- Deli se na tri dela od 7 bajta
 - Key 1: 0123456789ABCD
 - Key 2: EFFEDCBA987654
 - Key 3: 32100000000000
- Svaki od ključeva se DES šifruje zajedno sa challenge porukom (dobijaju se 3 8-bajtna vrednosti)
 - NTLMv1 Response = DES(Key1, Challenge) + DES(Key2, Challenge) + DES(Key3, Challenge)
- Te tri vrednosti se konkatenuiraju da oforme 24-bajtnu vrednost (*response*)

NTLMv1

- Kreiranje *response* vrednosti zahteva samo *NTLM hash*
- *NTLM hash* postaje isto što i lozinka i ko ima *NTLM hash* ima i pristup bez lozinke (**pass-the-hash**)
- Podložan *dictionary* napadima
- Koristi se DES algoritam koji je nesiguran

NTLMv2

- Dizajniran da eliminiše mogućnost *dictionary* napada
- Koristi klijentski *nonce* uz serverski *challenge/nonce* tokom generisanja odgovora (*response*)
- Dodatni *nonce* menja veličinu odgovora

NTLMv2

- Klijent i server generišu nasumičnu *challenge* vrednost:
 - CS = nasumični 8-bajtni server *challenge*
 - CC = nasumični 8-bajtni klijentski *challenge*
 - blob = (time, CC, domain_name)
- Računanje NTLMv2 odgovora
 - v2-Hash = HMAC-MD5(NTLM hash, username, domain_name)
 - NTLM hash je MD4 hash lozinke
 - NTv2 = HMAC-MD5(v2-Hash, CS, blob)
 - NTLMv2 response = CC | NTv2 | blob

NTLMv2

Osobine	LM	NTLMv1	NTLMv2
Lozinka prepoznaje velika/mala slova	Ne	Da	Da
Dužina hash ključa	56 + 56 bit	-	-
Hash algoritam za lozinku	DES (ECB)	MD4	MD4
Dužina hash vrednosti	64 + 64 bit	128 bit	128 bit
Challenge-Response dužina ključa	56 + 56 + 16 bit	56 + 56 + 16 bit	128 bit
Challenge-Response algoritam	DES (ECB)	DES (ECB)	HMAC_MD5
Challenge-Response dužina vrednosti	64 + 64 + 64 bit	64 + 64 + 64 bit	128 bit

Kerberos

- Nastao na MIT-u 1980-tih
- Verzije 1-3 su se koristile samo interno na MIT-u
- Verzija 4 u javnoj upotrebi
- Verzija 5 ispravlja neke nedostatke i postaje široko rasprostranjena (Windows)
- Kerberos = centar za distribuciju ključeva ima tri „glave“
 - Bazu podataka
 - Server za proveru identiteta
 - Server za izdavanje karata
- Omogućava **single sign-on** (SSO): korisnik se prijavi samo jednom a potom (u skladu sa svojim pravima) ima pristup svim resursima na mreži
 - Upravljanje velikim brojem korisničkih naloga
 - Efikasan pristup pojedinačnim resursima
 - Lozinke se nikad ne šalju kao otvoreni tekst

Kerberos

- Centar za proveru identiteta → *Key Distribution Center* (KDC)
 - Baza u kojoj se čuvaju provereni parametri svih učesnika Kerberos sistema
 - Svi učesnici mu bezuslovno veruju
 - Svaki učesnik (korisnik, računar, mrežni servis) predstavljen je imenom u KDC bazi

Kerberos Principal

- Koncept principala: jednoznačno identifikuje učesnika
 - Za principal je vezan tajni ključ za autentifikaciju učesnika kod KDC-a
- Struktura principala: **identity/instance@realm**
 - *identity*: ime Kerberos učesnika; obavezno polje
 - *instance*: ime računara na kome se nalazi resurs, ili ime korisničke grupe; nije obavezno
 - *realm*: identifikator pojedinačnih Kerberos okruženja; po konvenciji formira se kao uppercase DNS ime domena organizacije, npr. FTN.UNS.AC.RS
- Primeri principala:
 - `goran/nastavnici@FTN.UNS.AC.RS` → korisnik goran član grupe nastavnici
 - `ssh/informatika.ftn.uns.ac.rs@FTN.UNS.AC.RS` → ssh servis na računaru informatika.ftn.uns.ac.rs
 - `zozon/zozon.ftn.uns.ac.rs@FTN.UNS.AC.RS` → računar zozon.ftn.uns.ac.rs

Kerberos KDC

- Sastoji se iz tri komponente:
- Baza principala: evidencija svih principala i njihovih tajnih ključeva
 - Implementacija baze: na Linuxu LDAP, na Windowsu Active Directory
- Server za autentifikaciju (*authentication server*, AS)
 - Izdaje TGT kartu svim klijentima prilikom prijave na sistem
 - Pomoću nje klijenti kasnije traže pristup resursima
 - TGT = *ticket-granting ticket*
- Server za dodelu karata (*ticket granting server*, TGS)
 - Zadužen za izdavanje ST karata namenjenih pojedinim resursima
 - Pomoću ST karata klijenti pristupaju resursima
 - ST = *service ticket*

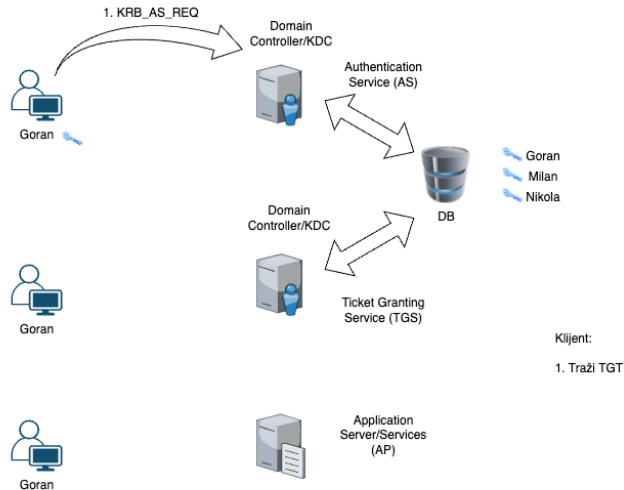
Kerberos KDC

- KDC mora da funkcioniše da bi klijenti mogli pristupati resursima
- Potencijalno usko grlo i SPoF (*single point of failure*)
- KDC na više servera
 - 1 *master*/primarni KDC
 - Više *slave*/sekundarnih KDC - preuzimaju ulogu ukoliko je primarni nedostupan
 - Izmene baze samo na primarnom serveru!

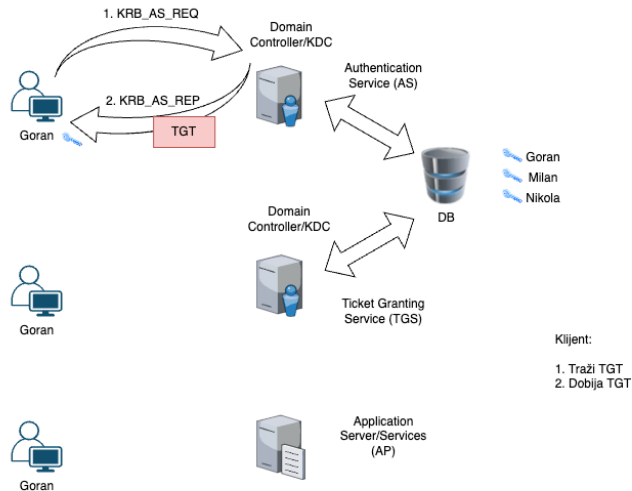
Ticket-granting ticket

- TGT karta sadrži
 - Ime principala koji traži pristup
 - Ime principala kome se želi pristupiti
 - Timestamp (trenutak formiranja zahteva)
 - Rok važenja karte
 - Listu IP adresa sa kojih se može koristiti karta
 - Tajni ključ za komunikaciju sa resursom

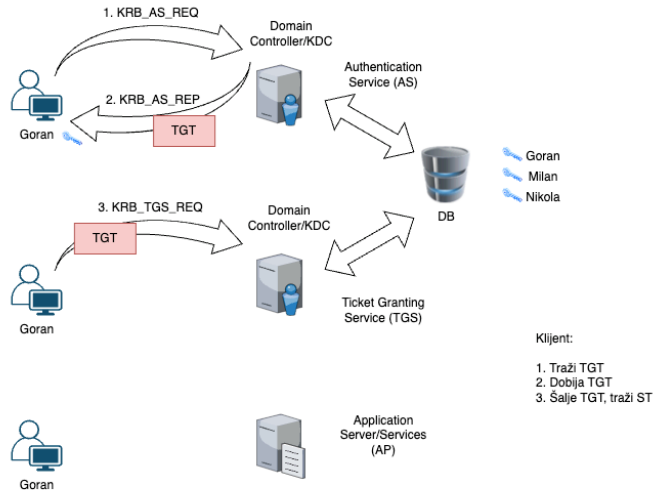
Kerberos - tok komunikacije

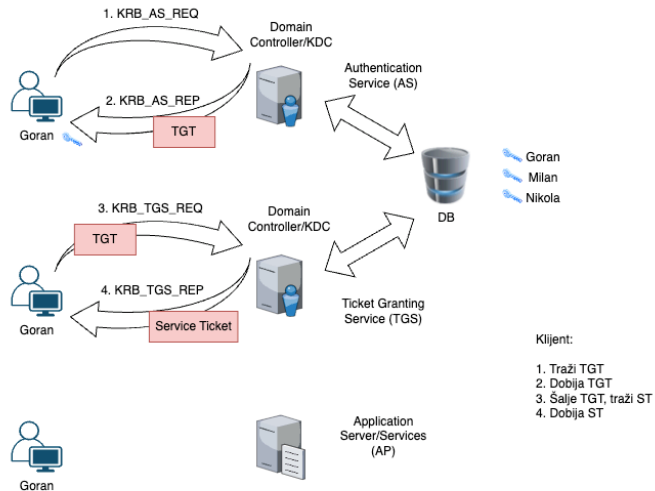
Kerberos - tok komunikacije

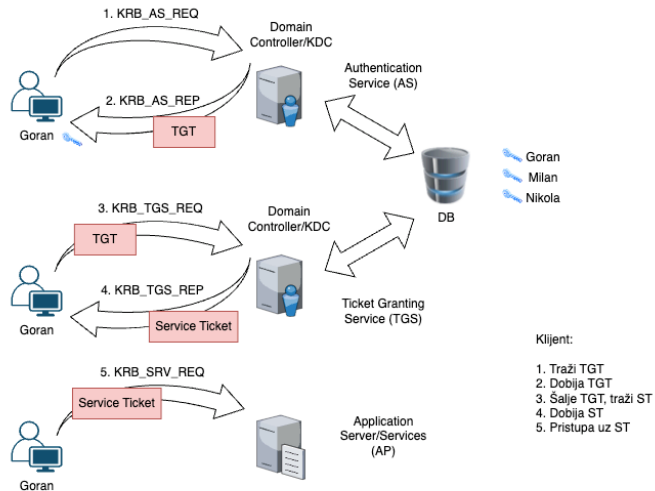
Kerberos - tok komunikacije

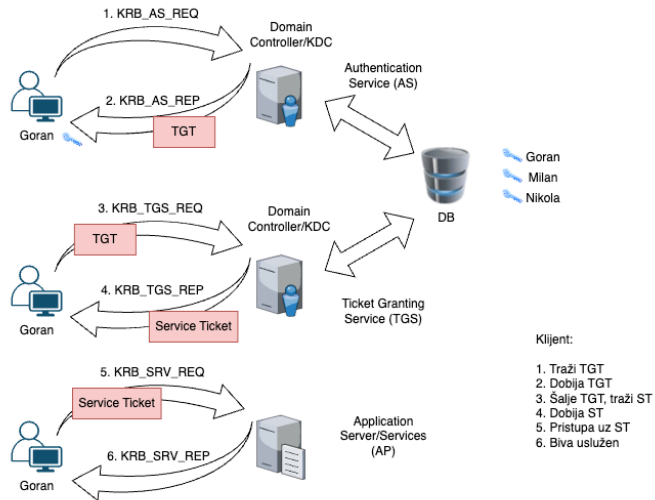
Kerberos - tok komunikacije

Kerberos - tok komunikacije

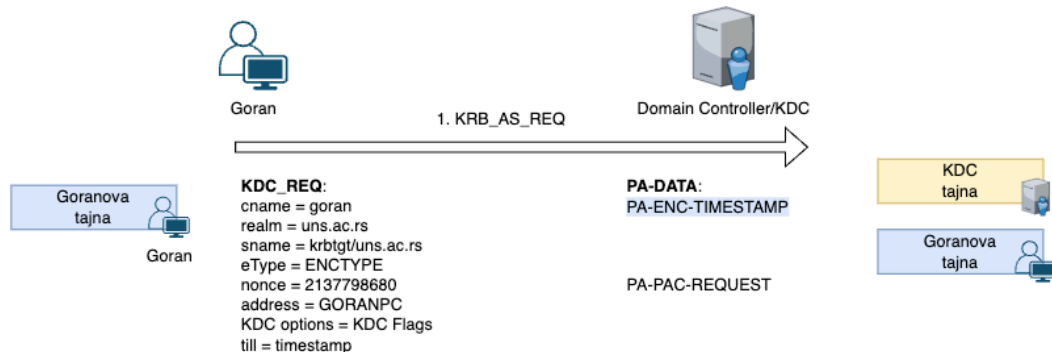
Kerberos - tok komunikacije

Kerberos - tok komunikacije

- ❶ KRB_AS_REQ zahtev - počinje autentifikaciju na KDC AS serveru
 - Šalje se kao otvoreni tekst
 - Sadrži:
 - Ime principala koji šalje zahtev
 - Timestamp - vreme generisanja zahteva
 - Ime principala TGS servera
 - Traženi rok važenja karte

KRB_AS_REQ

Kerberos - tok komunikacije

- ② KRB_AS_REP odgovor
 - AS proverava da li principal postoji u bazi
 - Ako postoji, proverava se da li je timestamp u dozvoljenom vremenskom okviru
 - Odgovor ima dva dela

Kerberos - tok komunikacije

2 KRB_AS_REP odgovor

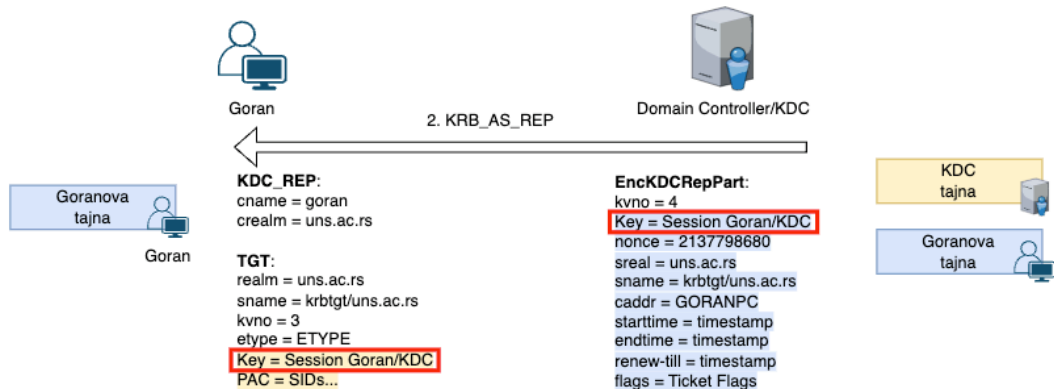
- Prvi deo se šifruje tajnim ključem poznatom samo KDC-u i učesniku
- Prvi deo sadrži:
 - Ključ sesije koji će klijent u nastavku koristiti za komunikaciju sa TGS serverom
 - Ime principala TGS servera
 - Rok važenja karte

Kerberos - tok komunikacije

2 KRB_AS_REP odgovor

- Drugi deo sadrži:
 - TGT kartu šifrovanu tajnim ključem koji koriste AS i TGS (TGS key)
 - Session ključ za komunikaciju klijent-TGS
 - Ime principala Kerberos klijenta
 - Rok važenja karte
 - Timestamp KDC servera
 - Klijentovu IP adresu
- Klijent ne može da pročita ovaj deo poruke!
- Klijent će ga sačuvati u kešu i koristiti prilikom slanja zahteva za pristup resursima

KRB_AS_REP

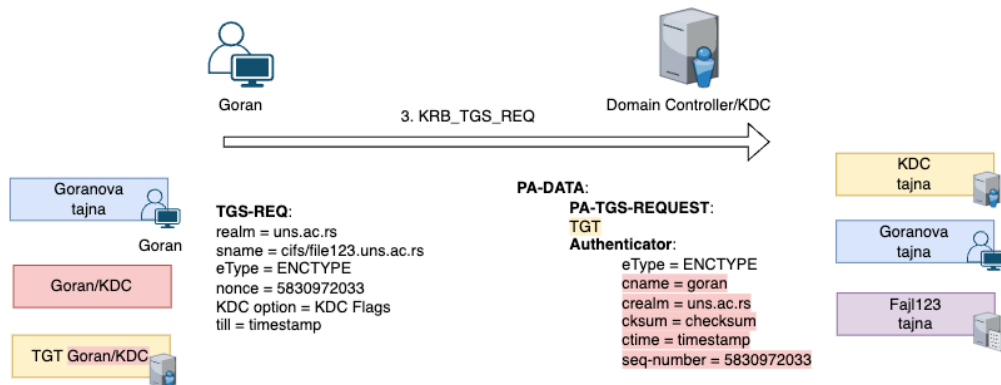

Kerberos - tok komunikacije

3 KRB_TGS_REQ zahtev

- Klijent dešifruje prvi deo KRB_AS_REP odgovora
- Ključ sesije i šifrovanu TGT kartu smešta u keš
- Zahtev za pristup konkretnom resursu klijent šalje TGS serveru
- Sadrži:
 - Ime principala resursa kome klijent želi da pristupi
 - Traženi rok važenja karte
 - TGT kartu iz prethodnog koraka
 - Autentifikator
 - Obezbeđuje jedinstvenost svakog zahteva za pristup resursu
 - Potvrđuje da korisnik ima prethodno ugovoren tajni ključ sesije

KRB_TGS_REQ

Kerberos - tok komunikacije

- ④ KRB_TGS_REP odgovor
 - TGS server formira novi ključ sesije koji će klijent koristiti za komunikaciju sa resursom
 - Odgovor (ponovo) ima dva dela

Kerberos - tok komunikacije

④ KRB_TGS_REP odgovor

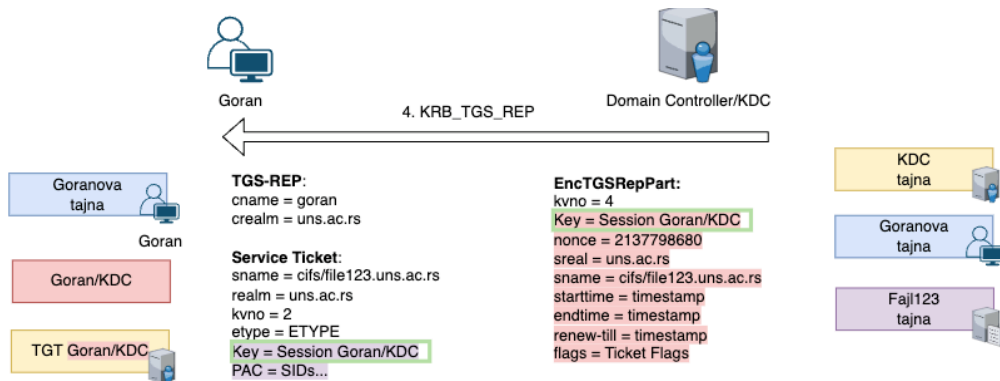
- Prvi deo je šifrovan ključem sesije koji je ustanovljen u koracima 1 i 2
 - Ime principala resursa kome klijent želi da pristupi
 - Rok važenja karte
 - Ključ sesije za komunikaciju sa resursom kome klijent želi da pristupi

Kerberos - tok komunikacije

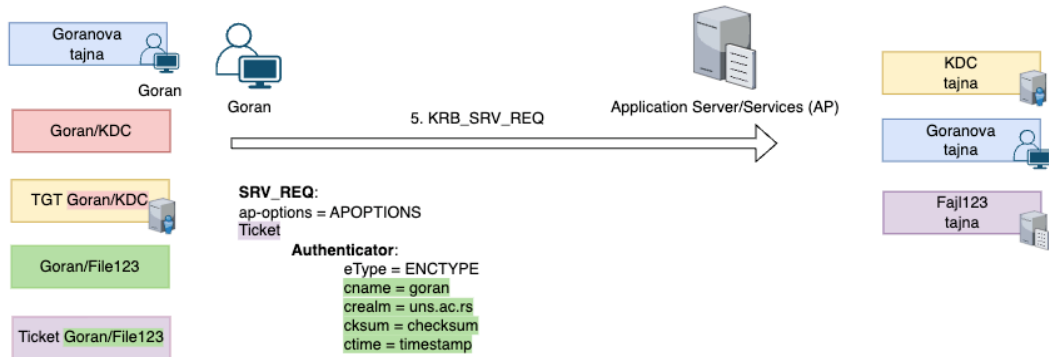
4 KRB_TGS_REP odgovor

- Drugi deo je ST karta za pristup resursu šifrovana tajnim ključem koji dele TGS i resurs
 - Ključ sesije za komunikaciju klijent-resurs
 - Ime principala klijenta
 - Rok važenja karte
 - Timestamp KDC servera
 - Klijentova IP adresa

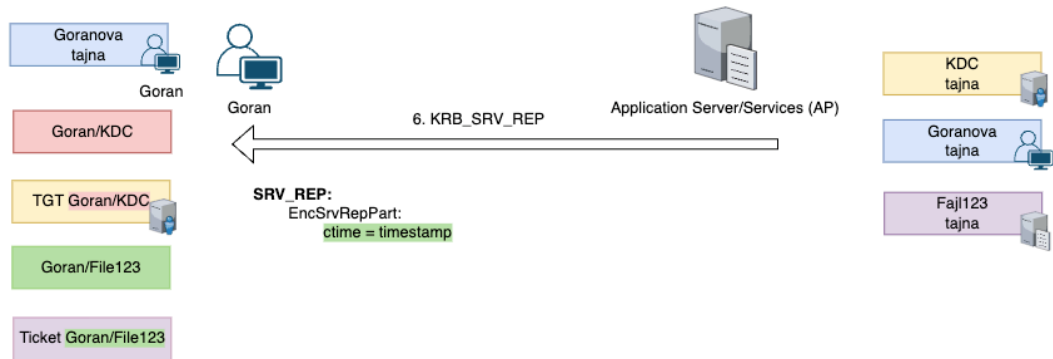
KRB_TGS_REP

KRB_SRV_REQ

KRB_SRV_REP

Kerberos - tipovi ticketa

● *Renewable Ticket*

- Svaki *ticket* ima ograničeni rok važenja, van toga ne može se izvršiti razmena za autentifikaciju
- Aplikacije možda žele da zadrže *ticket* koji može da važi duži vremenski period
- Ovo može da izloži njihov tajni *session* ključ krađi, a ti ukradeni ključevi bi važili do isteka *ticketa*
- Korišćenje kratkotrajnih *ticketa* i dobijanje novih zahtevalo bi od klijenta dugoročan pristup svom tajnom ključu što je još veći rizik
- Klijent koji ima *renewable ticket* mora da je pošalje, uz ponovnu autentifikaciju u KDC na obnavljanje pre nego što prođe vreme trajanja *ticketa* (radi se osvežavanje ključa sesije)

● *Post Dated Ticket*

- Aplikacije mogu ponekad da dobiju *ticket* za kasnije korišćenje
- Npr. sistem za obradu podataka u *batch*-u zahteva da *ticket* bude validan u trenutku kada se *batch* posao bude obavljao
- Opasno je držati važeće *tickete* u *batch* nizu, jer će oni duže biti dostupni podložnije krađi
- *Post Dated ticketi* omogućavaju njihovo dobavljanje od AS-a u vreme podnošenja zahteva za *batch* izvršavanje, ali se oni ostavljaju „u mirovanju“ dok se ne aktiviraju i validiraju daljim zahtevom AS-a

Kerberos - tipovi ticketa

● *Proxiable Ticket*

- Može biti neophodno da principal dozvoli servisu da izvrši operaciju u njegovo ime
- Servis mora biti u mogućnosti da preuzme identitet klijenta, ali samo za određenu svrhu
- Principal može dozvoliti servisu da preuzme identitet za određenu svrhu tako što će mu dodeliti *proxy*
- Ovo omogućava klijentu da prosledi *proxy* serveru da izvrši zahtev u njegovo ime
- Npr, klijent može da da serveru za štampanje *proxy* pristup svojim datotekama na fajl serveru kako bi zadovoljio zahtev za štampanje

● *Forwardable Ticket*

- Prosleđivanje autentifikacije je primer *proxy*-ja u kojem se servisu dodeljuje kompletna upotreba identiteta klijenta
- Npr, korisnik se prijavi na udaljeni sistem i želi da autentifikacija radi sa tog sistemu kao da korisnik radi u lokalu

Kerberos - Cross Realm Authentication

- Kerberos protokol je dizajniran da radi van granica organizacije
- Klijent u jednoj organizaciji može biti autentifikovan na serveru u drugoj
- Svaka organizacija koja želi da ima Kerberos server uspostavlja svoju sopstvenu oblast (*realm*)
- Naziv oblasti u kojoj je klijent registrovan je deo imena klijenta i tu informaciju može da koristi servis da odluči da li će obraditi zahtev

Kerberos - Cross Realm Authentication

- Uspostavljanjem ključeva između oblasti (*inter-realm*), administratori dva domena mogu da dozvole klijentu koji je autentifikovan u lokalnom domenu da koristi svoju autentifikaciju na udaljenom domenu
- Razmena ovih ključeva omogućava da se registruje TGS svake oblasti kao principal u drugoj oblasti
- Klijent tada može da dobije TGT za udaljenu oblast iz svog lokalne oblasti
- Kada se koristi TGT, TGS koristi *inter-realm* ključ (koji se obično razlikuje od lokalnog TGS ključa) da dešifruje TGT i tako potvrđuje da ga je izdao klijentov TGS
- *Ticketi* koje izdaje udaljeni TGS daće informaciju krajnjem servisu da je klijent autentifikovan iz druge oblasti
- Poseban *inter-realm* ključ se može koristiti za svaki smer komunikacije

Kerberos - bezbednost

- Korisnikov TGT zahtev je slaba tačka protokola
 - Koristi se korisnikova tajna za šifrovanje podataka za autentifikaciju (podložno *offline dictionary* napadima)
 - Može se zaštititi pomoću Flexible Authentication Secure Tunneling (FAST) ili tzv. Kerberos *armorina* (dostupno na Windows OS)
 - Štiti Kerberos podatke pre autentifikacije za KRB_AS_REQ koristeći LSK (*randomly generated logon session key*) iz TGT-a kao zajedničku tajnu za potpuno šifrovanje Kerberos poruka i potpisivanje svih mogućih Kerberos poruka o greškama
 - Zajednička tajna daje dodatni *salt* u Kerberos procesu autentifikacije
 - Ovo rezultira produženim vremenom obrade, ali ne menja veličinu tiketa usluge Kerberosa
 - Zajednička tajna pruža DC-ovima mogućnost da vrate greške o Kerberos autentikaciji, što zauzvrat štiti od spoofing-a, man-in-the-middle i drugih napada

Kerberos - bezbednost

- Ako se *ticket* ukrade, može se koristiti za lažno predstavljanje korisnika
 - Pass-the-ticket
- Ako se lozinka servisnog naloga ukrade, može da koristi za lažno predstavljanje korisnika
 - Silver Ticket
- Ako se *krbtgt hash* ukrade, može se koristiti za lažno predstavljanje bilo koga u komunikaciji
 - Golden Ticket 😊

Poverenje u sisteme za autentifikaciju

- *Ken Thompson: Reflections on Trusting Trust*
 - Govor povodom dobijanja Tjuringove nagrade
 - Opisuje korišćenje samoizmenjujućih programa za postavljanje zadnjih vrata (*backdoor*)
- ❶ **Korak 1:** izmeniti C kompajler tako da kada prevodi UNIX login komandu za određenu lozinku korisniku daje sva prava
 - Ovakav trojanski konj je lako uočljiv pregledom izvornog koda kompajlera
- ❷ **Korak 2:** izmeniti C kompajler tako da, kada se prevodi C kompajler, ugradi prethodna izmena
 - Ovo se teže otkriva
 - Niko ne proverava prevedeni kod kompajlera!
- ❸ **Korak 3:** ukloniti prethodne izmene u izvornom kodu C kompajlera i prevesti ga ponovo
 - "Trojanske" izmene će postojati u prevedenom kodu kompajlera iako ih nema u izvornom kodu!

Poverenje u sisteme za autentifikaciju

- Zaključak: ne možemo verovati nijednom programu koji nismo sami napisali
 - Naročito ne programima koje proizvode kompanije koje zapošljavaju ljude kao što je Ken Thompson 😊
 - "Trojanca" je moguće podmetnuti i u disasembler tako da se izmena ne može videti ni inspekcijom prevedenog koda
 - Jedino da sami pišemo disasembler, ali ko to još danas radi 😊